Motion

1981/82:913

Sven-Erik Nordin och Johan Olsson

Nya regler för beskattning av vattenkraftsanläggningar

Som resultat av 1980 års folkomröstning i kärnkraftsfrågan beslöt riksdagen 1981 om nya riktlinjer för energipolitiken fram till omkring år 1990. Huvuduppgifterna för energipolitiken under 1980-talet är därmed givna: att främja energihushållningen, minska oljeberoendet, trygga bränsleförsörjningen och förbereda avvecklingen av kärnkraften. Den viktigaste frågan på lång sikt blir alltså att ersätta den kärnkraftsproducerade elenergin med andra energisystem, i huvudsak baserade på varaktiga, helst förnybara och inhemska energikällor, med minsta möjliga miljöpåverkan.

Sveriges försörjningsgrad med elenergi är f. n. mycket god. Landets totala elkonsumtion stiger inte så snabbt som beräknats, och man kan utgå ifrån att elproduktionen kommer att vara betryggande till slutet av 1980-talet. Det finns dock all anledning att redan nu fästa uppmärksamheten på de åtgärder som måste vidtas under 1990-talet, då nya elproduktionsanläggningar måste börja byggas. Några andra inhemska och förnyelsebara energikällor än vattenkraft torde inte stå till buds. Vattenkraften är dessutom miljövänlig – den producerar inte något avfall.

Sverige har också betydande vattenkraftsresurser att tillgå i detta läge. Den tekniskt utbyggnadsvärda vattenkraften kan uppskattas till ca 130 TWh/år, därav torde 90–100 TWh kunna betraktas som ekonomiskt värda att utbyggas. Eftersom vi hittills endast har byggt ut knappt 63 TWh, återstår en avsevärd utbyggnadskvantitet. Man skall dock ha i minnet att betydande delar av den ekonomiskt utbyggbara vattenkraften måste undantas av naturvårdsskäl. Det rör sig här om forsar och fallsträckor med betydande bevarandevärden. Riksdagen har också genom 1977 års beslut om riktlinjer för den fysiska riksplaneringen undantagit vissa älvar från utbyggnad.

En omprövning av 1977 års beslut kan bli aktuell i vissa delar. Enligt vår mening bör vid den fortsatta vattenkraftsutbyggnaden de berörda kommunerna få ett avgörande inflytande. Man kan nämligen inte komma ifrån att en vattenkraftsutbyggnad får betydande verkningar på naturen i den berörda älvsträckan. En vattenkraftsutbyggnad – och särskilt då regleringsmagasinen – förändrar landskapet totalt. Kommunens medverkan till beslutet är då viktig. I avvägningen mellan riksintressenas behov av utbyggnad och det lokala bevarandeintresset är det för kommunen i fråga av stor betydelse, vilka skatteinkomster man kan räkna med som motvikt till miljöförlusten. Under själva utbyggnadstiden präglas ju bygden av extremt hög sysselsättning, men det avgörande är ju vilka skatteinkomster man kan räkna med på längre sikt.

Särskilt viktig blir då utformningen av fastighetsskatten i "vattenkraftskommunerna".

Vissa förbättringar har också införts beträffande beskattningen av kraftverk och regleringsmagasin. Således beslöt riksdagen vid 1979/80 års riksmöte om ändringar i fastighetstaxeringslagen, innebärande en övergång till värdering enligt avkastningsmetoden. Samma regler gäller för industribyggnader. Frågan är om de nya reglerna är till fyllest. Det är trots allt en betydande skillnad mellan en industribyggnad och en vattenkraftsanläggning, om man tar hänsyn till ingreppen i landskapsmiljön. Det måste därför vara befogat med en högre fastighetsskatt på vattenkraftsanläggningar. En sådan kan mycket enkelt tillskapas genom att vattenkraftsanläggningar åsätts ett högre repartitionstal än vad gäller för andra fastigheter. Kommunerna erhåller därmed en årlig kompensation i pengar för de upplåtelser av miljövärden som en vattenkraftsutbyggnad innebär. Man kan om man så vill kalla det höjda repartitionstalet för en "miljöskatt", som kan börja tillämpas efter nästa fastighetstaxering.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till nya regler för beskattning av vattenkraftsanläggningar.

Stockholm den 22 januari 1982

SVEN-E. NORDIN (c) JOHAN A. OLSSON (c)